

Alakulnak az alföldi városközpontok

Szeged második főutcája — Köcsipké a hagymavárosban

A Magyar Urbanisztikai Társulat a hódmezővásárhelyi városi tanácsal közösen pénteken értekezletet rendezett az alföldi városok központjainak kialakításáról. A hódmezővásárhelyi tanácsán tartott megbeszélésen részt vett számos tervező vállalat szakembere, s ott voltak az alföldi városok képviselői.

A tanácskozáson ismertették, hogy a legtöbb várossal rendelkező Csongrád megyében — Szeged és Hódmezővásárhely után — általában kielégítően halad Szentés, Csongrád és Makó korszerű városközpontjának kialakítása is. Mindegyik helyen nagyrészt befejezték a zárt csatornahálózat, valamint a nagynyomású vízellátás kiépítését. Nemrégiben egymás után négy városban készült el egy-egy 800—1500 köbméteres vasbeton-víztorony.

Hódmezővásárhelyen már kialakult a városias jellegű központ. A rekonstrukció során csaknem félezer új la-

kás épül, s az új lakóházak között 16 emeletesek is lesznek.

Makón — a „hagymavárosban” — a városközpont kialakítása során több óriási feladatot is megszüntettek, s ezen a területen, a főtér környékén már három-négyemeletes, köcsipke-homlokza-

tú házak magasodnak. Szegeden elsősorban a Lenin körút környéke képezi a városközpontot. Itt alakul ki a második főutca, a legnagyobb építkezésekre most a városközponton kívül került sor, ahol megkezdődött a harmadik körút kialakítása is. (MTI)

Vita

a játékfilmszemlén

A pécsi játékfilmszemlén befejeződött az „év filmjeinek” vetítése. Pénteken került a zsűri elé a két utolsó versenyfilm: Sára Sándor Feldobott kő című alkotása és Makk Károly Isten és ember előtt című filmje, amely Pécs-Baranya meghívása alapján vett részt a szemlén.

A tizenhat tagú zsűri — elnöke Somogyi József Kossuth-díjas szobrászművész — szombaton délelőtt ül össze és dönt a filmszemle fődíjáról, amelyet az esti záró díszelőadáson adnak majd át a legjobb magyar játékfilm alkotójának.

Megkezdődött a játékfilmszemle fő vitája, amely két téma köré csoportosul. Rényi Péter Kérdés kor — kérdés film címmel tartott vitaindító előadást.

Déry Tibor 75 éves

A magyar próza egyik legnagyobb élő mesterét ünnepljük. A fiatal Déryt az első világháború idején a Nyugat fedezte fel. A forradalmak bukása után, a fehérterror tombolása közepette emigrációba kényszerült. Ez az évtized az író Déry számára a kísérletezés korszaka. A közelmúltban megjelent drámakötetében már felvette az Óriás csecsemő című abszurd drámáját, e kísérletező periódusának érdekes darabját. A szürrealista és abszurd novellák, drámák után Déry a valóság felé fordul. Ezt a magatartását tükrözi Szentől szembe című munkája, három egymással összefüggő kisregény.

1933-ban Bécsben kezdte írni Befejezetlen mondat című háromkötetes regényét, amely a harmincas évek Budapestjének és magyar társadalmának reprezentatív ábrázolása. Ez a kiemelkedő munka csak a felszabadulás

után jelenhetett meg. Ekkor rendkívül aktív: novellái, kisregényei, drámái jelennek meg. 1948-ban munkásságának elismeréseként Kossuth-díjat kap. Az ötvenes évek elején írja és jelenti meg Felelet című regényének két kötetét.

A hatvanas években Déry Tibor írói pályájának újabb fellendülését jelző művek sora született. A G. A. úr X-ben és „A kiközösítő” című regények után a közelmúltban jelent meg Itélet nincs című memoárkötete. Pályájának különböző szakaszaival egykori barátaival, társaságával, írókkal találkozunk e munkában, amely útvesztéseiről és megrázkódtatásairól ad képet. Látszólag — amint a cím is mondja — beéri az állásfoglalás elől kitérő regisztrálással. Valójában azonban az idős író bizakodásáról, hitéről szól az ember javíthatóságában.

K. S.

Szentgyörgyi Kornél kiállítása

Ezerkilencszázharmincyolc óta kiállító művész Szentgyörgyi Kornél, és még mindig fiatal. Ifjúsága szimbolikusan és „tényszerűen” is értendő. Fiatal, mert épp-hogy most ért mesterkorba, és fiatal, mert Szőnyi István iskolázta tehetsége — ahogy eddig, úgy mostában is — képes a megújulásra.

A Művészeti Lexikon azt mondja róla, hogy amikor a felszabadulás után Munkácsy, majd Kossuth-díjjal jutalmazták, történelmi és életképekkel szerepelt a különböző tárlatokon. Ez a megállapítás — a „fentebb való” évek hiteles tanúja szerint — igaz. Am azt a lexikonközlést is igaznak kell elfogadnunk, amelyet a tegnap, pénteken délután, a Képcsarnok Kárász utcai kiállításán megnyitott Szentgyörgyi-tárlat értékelő mondataként jegyezhetünk ide. Nevezetesen azt, hogy újabbban a szerkezetes, dekoratív stílus jegyében munkálkodik a címben nevével nevezett művész.

Baj lenne ez a történelmi fordulókhoz kötődő stílusváltás? Az ő esetében aligha volna helye az elégedetlenné válásnak. Szentgyörgyi Kornél — ahogy még jópár „kortársa” — nem kamasszori — vagy kamasszindittatási — kalandként járta meg a nehezebb éve-

ket, hanem kényszerű penzumként. Így az a tény, hogy a könnyebb lélegzetű években a tőle megszokottól valami máshoz pártolt, inkább tapsal, mint korholó szavakkal üdvözölhető.

Annál is inkább azzal, mert amit Szentgyörgyi Kornél mostában csinál, az nincs híjával sem a tisztábbra esziszolódott tehetségnek, sem pedig a sok tapasztaláson iskolázott látáskultúrájának. Most bemutatott képei egyaránt mutatják a látványfestészet igaz értékeit és joggal hívják fel a figyelmet magukra — mondjuk így? — képzőművészeti intelligenciájukkal.

Hivatkozunk a színeinek könnyed és mégsem súlytalan párosításaira? Emlegetjük a játékos formáinak ötletes — ám kellő megmondoláson alapuló — kapcsolódását? Így is, úgy is Szentgyörgyi Kornél ifjú és fiatalodni képes tehetségét kell dicsérnünk.

Látványosak, és a legjobb értelemben véve ötletesek a Képcsarnok Kárász utcai kiállító termének tegnap óta látható képei, amelyeket D. Fehér Zsuzsa, a Magyar Nemzeti Galéria tudományos főmunkatársa adott át lelkes szavaival a közönségnek.

Akác László

Miért névtelenül?

Félelem és kényelem

A bíráló, a bejelentő védelméül szolgáló helyes elveket a gyakorlatban igen sokszor elvtelenül alkalmazzák. Bár olyan kirívó eset már nem fordul elő, hogy a jutalmak megvonását, a lejjebb sorolást vagy felmondást közvetlenül a bírálattal, a bejelentéssel indokolják — közvetve mégis előfordulnak megtorlások. Ezért nagyon helyénvaló a népi ellenőrzésnek az a módszere, hogy egy idő óta a már egyszer megvizsgált ügyeket újóljag ellenőrizi pár hónap múltán: vajon kijavították-e a hibákat, s nem alkalmaztak-e retorziót a hibák feltáróival szemben. Ilyen esetekben eljárás kezdeményeznek a bejelentő védelmében.

De vannak más okai is a névtelen bejelentéseknek. Idézet az egyik névtelen bejelentésből: „Név nélkül azért írom ezt a levelet, mert nem akarom, hogy még a vizsgálat előtt kicsavarják a nyakam”. Egy másikból: „Tudatában vagyok annak, hogy mint névtelen levelet, a papírkosárba dobják, mégis azt kérem, vegyék figye-

lembe, milyen nagy kára származik a közösségnek az említett szabálytalanságok miatt.” S a harmadik: „Az évek óta jogtalanul felbent tiszteltedjék visszafizetése esetén, akiket erre köteleznek, haragosaimmá válnának, s ezt nem akarom.”

Az első a szegedi Kálvini téri bútorüzletben tapasztalt állapotokra vonatkozott. A bejelentés alapján több ellenőrző szerv, s maga a vállalat is folytatott vizsgálatot a boltban. Megállapították, hogy egyes keresettebb bútorgarnitúrákra már érkezés-kor ráírták az „eladva” jelzést, ha nem is volt még gazdája. Az ilyen garnitúrákat aztán egyes eladók feltevések szerint — mert végül is bizonyítást nem nyert — némi felárral adták el. Feltevések szerint szintén egyesek borralalót kértek keresett bútorok eladásakor. Hogy — bizonyítás híján is — volt alapja ezeknek a feltételezéseknek s a bejelentésnek, abból következtethető, hogy az alkalmazottak egymás közt is veszekedtek a kuncsaftokért. A vállalat az áruda alkalmazottai közül többet leváltott, megszigorította az ellenőrzést, s az utóvizsgálati jelentés szerint: „A panasszal kapcsolatos intézkedése megfelelő volt.”

A másik bejelentő azt tette szóvá, hogy a szegedi NIVÓ Ktsz több millió forintért vásárolt Csehszlovákiától farrát, amelyet szakszerűtlenül tárol, s ezért egy része tönkremegy. A ktsz valóban közel 6 millió forint értékű importfát vett, amelyet — a ktsz-en kívül álló okok miatt — rendszertelenül szállították a részére, ez a körülmény a feldolgozásban is zavart okozott. Így az ideiglenesnek elhatározott tárolás ideje hosszabb lett, s emiatt a szakszerűtlen elhelyezés miatt a drága faáru mintegy 10 százaléka tönkrement. A vizsgálat nyomán megfelelő intézkedéseket tettek.

A harmadik bejelentő a magyarországi törpevízmu elnökének és pénztárosának tiszteltedjéit kifogásolta, mivel az említettek munkája felesleges, mióta a vízművet a megyei vízmű vállalat kezeli. A tiszteltedjéi rendszere fennmaradt a társulati időből, s a vizsgálat is

megállapította, hogy munkavégzés nélkül veszik fel. Aki- ket érintett, azok is beismer- ték ezt, s vállalták, hogy ha a jövőben dolog akad a törpevízműnél, azt társadalmi munkában végzik.

Az említett példák azt bizonyítják, hogy egyik esetben sem volt szükség a bejelentés névtelenségére. A bejelentésekre igen, hiszen hasznos intézkedéseket váltottak ki. Sőt a vizsgálatot végző népi ellenőröknek megköszönték a hibák feltárását azok, akik maguktól nem jöttek rá.

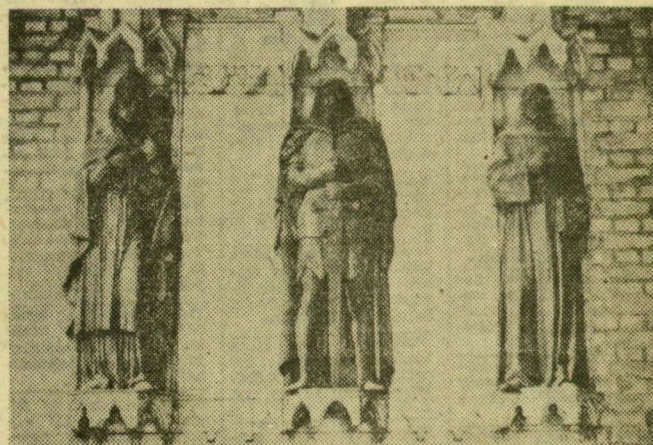
Az egyik „névtelen” az intézkedés után felfedte magát, s azt mondta, nem számított ilyen hatásos és gyors intézkedésre. Miért tett hát névtelenül feljelentést? — kérdeztük, amire azt válaszolta: „Így kényelmesebb.” Meg is magyarázta. S ebben a magyarázatban is van igazság. Nemcsak azok hallgatják el a nevüket, akik félnak az ügy utóözöngéitől, hanem azok is, akik unják a sokszor felesleges faggatásokat, s ki akarnak maradni abból a kényelmetlenségéből, hogy feljelentéseiket bizonyítgassák. Mert vannak szervek — a népi ellenőrzés módszerei ebben kivételek —, amelyek a bejelentőtől szinte teljes szakszerűség szempontjából is precíz feltárást, egyáltalán nem a bejelentő dolgát képező vizsgálatot várnak; követelnek. Ilyet nem lehet kívánni, mert a vizsgálat és a hibák megszüntetésére vonatkozó javaslat, intézkedés nem a bejelentő, hanem éppen az ellenőrző állami és társadalmi szervek kötelessége.

Az a helyes módszer — amit jó lenne általánosítani —, hogy a bejelentő személye maradjon a háttérben, veleszám a vizsgálatot végzők legyenek kapcsolatban s tájékozottassák a bejelentés alapján elért eredményekről. Így felmentenek minden utókövetkezmény félelmétől, lehetőségtől is, s ezáltal kevesebb lenne a névtelen bejelentések száma.

Mert végül is az a cél, hogy a bíráló, a hiba feltárása nyílt teret kapjon, s egyre merészebben lépjen a különböző machinációk szűlté közbömbösség helyébe.

Kondorosi János

Szeged szobrai

Kapisztrán János, Hunyadi János, Guiliano Cesarini

(76.) A török elleni harc jeles alakjait idézi Rerrich Béla és Sidló Ferenc közös műve a szegedi panteonban. Kapisztrán János a nándorfehérvári csatának volt olasz származású vezére, Hunyadi János Magyarország függetlenségének volt halhatatlan harcosa. Cesarini pedig a vár- nai csatában veszítette életét.

SZOMBAT, 1969. OKTÓBER 18.

DÉLMAGYARORSZÁG 5

Válaszol az illetékes

A „közkivilágítási naptár” szerint

Október 8-án az Olvasó-ink írnak rovatunkban jelent meg írás Szőreg közkivilágításáról „Legyen világosság” címmel. Azt panaszolták a szőregiek, hogy túl korán kapcsolják le az utcai világítást, így hajnalonta sötétben botorkálnak a korán munkába induló emberek.

A Dél-magyarországi Áramszolgáltató Vállalat főmérnöke, Hörömpö József és osztályvezetője, Szabó Sándor válaszelevele már a cikk megjelenése után három nappal megérkezett. Válaszukban leírják, hogy a

kapcsolóóra úgynevezett „közkivilágítási naptár” szerint működik, s mivel 10 naponként igazítják a naptári napkelte és napnyugta után, így csak hozzávetőlegesen követi a világosodást-sötétedést az utcai lámpák fel- és kikapcsolása. S néha már a felhős idő is „beleszóll” a közkivilágításba, hiszen közel- leg a tél.

A közkivilágítás kapcsoló-órát lehet állítani másképp is, ha a községi tanács kéri. Ez azonban nagyobb vil- lanyszámot is jelent.

K. Gy.